

Utbildningsinspektion i Bredängsskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Bredängsskolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	6
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Bredängsskolan den 16–18 januari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms stad och Bredängsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Bredängsskolan intervjuades elever, lärare, elevvårdspersonal, skolledning samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Bredängsskolan

Bredängsskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	50
Grundskola	550

Bredängsskolan är belägen i Bredängs centrum och har totalt cirka 600 elever fördelade på förskoleklass och grundskola årskurs 1–9. Cirka 80 procent av eleverna har utländsk bakgrund. Inom rektorns ansvarsområde finns en resursskola med 14 elever. Fem av dessa tillhör Bredängsskolan medan resterande elever tillhör andra skolor i närheten. Skolan har också två samundervisningsgrupper med elever från grundskola och särskola. Vid Bredängsskolan finns fritidshem och fritidsgård.

Inspektionen omfattar förskoleklass och grundskola. Skolbarnsomsorgen behandlas inom ramen för den övergripande kommunrapporten. Bredängsskolan tillhör Skärholmens stadsdel. Skolan har under senaste åren bytt rektor. Den nuvarande rektorn tillträdde sin tjänst under sommaren 2006.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Bredängsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Bredängsskolan erbjuder en trygg skolmiljö i en skola där det finns ett aktivt värdegrundarbete. Eleverna uppger att de trivs och är stolta över sin skola. Det råder också oftast god arbetsro på lektionerna. Skolans resultat har förbättrats med avseende på meritvärde men andelen elever med fullständigt betyg är anmärkningsvärt låg. Skolan behöver arbeta aktivt och vidta kraftfulla åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Skolan använder nivågruppering som pedagogisk metod i stor omfattning. Trots detta behöver undervisningen bättre anpassas till elevers olika behov och förutsättningar. Skolans rektor har en långsiktig strategi för den pedagogiska utvecklingen och är väl förtrogen med verksamheten.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 6 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, 2 kap 2 § särskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, fritidshemmet Lpo 94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 5 § och 8 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Beslut om anpassad studiegång för elev tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Skolan upprättar inte någon kvalitetsredovisning (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

- Skriftliga omdömen saknas för elever som i slutet av nionde skolåret inte nått upp till målen och därmed saknar betyg i ett ämne eller ämnesblock (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Urvalsprinciperna för antagning till skolans så kallade profilklasser ger inte alla elever lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet (1 kap. 2 § skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör förbättra elevernas kännedom om målen att uppnå
- Skolan bör förbättra sitt arbete med de mål att sträva mot som skall ange inriktningen på skolans verksamhet.
- Skolan bör vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat som de framgår av de nationella proven i årskurs 5.
- Skolan bör vidta åtgärder för att höja andelen elever som får fullständigt betyg och därvid uppmärksamma skillnaden mellan flickors och pojkars resultat och mellan olika ämnen.
- Skolan bör förbättra sitt arbete med att ge eleverna inflytande över lärandet.
- Skolan bör förbättra den så kallade förberedelseklassens arbete och rutiner för utslussning till ordinarie klass.
- Skolan bör bättre anpassa undervisningen till elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper för att främja elevers olika sätt att lära. I detta förbättringsarbete bör nivågrupperingen analyseras och utformningen av stödåtgärder förbättras och ställas i relation till i vad mån klassundervisningen anpassas till olika elever.
- Skolan bör ytterligare förbättra de individuella utvecklingsplanerna och åtgärdsprogrammen.
- Skolan bör vidta åtgärder för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.
- Skolan bör förbättra det systematiska kvalitetsarbetet.
- Rektorn bör delta i elevvårdskonferensen i ökad utsträckning.
- Skolan bör förbättra sitt arbete med svenska som andraspråk.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Verksamheten i förskoleklassen skall enligt skollagen stimulera varje barns utveckling och lärande och ligga till grund för fortsatt skolgång. Arbetsformerna i förskoleklasserna vid Bredängsskolan är enligt inspektörerna varierande med lek och lärande som vävs samman. Genom en nära koppling till de lägre årskurserna i grundskolan ges eleverna möjligheter att successivt växa in i skolans arbete. Inspektörerna bedömer att barnen i förskoleklassen ges förutsättningar att utvecklas i den riktning som de nationella målen för skolformen anger.

Verksamheten i grundskolan skall enligt läroplanen vara aktivt inriktad på att nå målen i de nationella styrdokumentet. Det förutsätter att såväl elever som personal har god kännedom om vilka mål och riktlinjer som gäller. Arbetet med att tydliggöra målen för eleverna ser olika ut på Bredängsskolan. I de lägre årskurserna sker ofta en koncentration på ämnena svenska och matematik. Några lärare presenterar de lokalt bearbetade målen i årskurs 3, andra i senare årskurser. De elever i de lägre årskurserna som inspektörerna mötte visste oftast inte vad de skulle kunna utan hänvisade i stället till arbetsuppgifter som de skulle utföra. Lärarna i årskurs 6–9 presenterar ofta målen inför varje årskurs och bryter sedan ner dem i olika arbetsområden. De elever i årskurs 6–9 som inspektörerna samtalade med bekräftar att de får målbeskrivningar i de olika ämnena och för olika teman men uppger att de trots detta känner en osäkerhet om vad de skall kunna. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen.

Resultaten på de tre nationella ämnesproven i årskurs 5 visar att endast 62 procent av eleverna bedöms nå målen i ämnet svenska medan 96 procent av eleverna når målen i engelska. Motsvarande resultat för matematik är 62 procent. Skolan har inte närmare analyserat bakgrunden till dessa resultat eller gjort någon ytterligare uppföljning av i vilken utsträckning eleverna når kursplanemålen i årskurs 5 i samtliga ämnen. Inte heller finns en systematisk uppföljning av resultaten i tidigare årskurser i samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer att skolan inte följer upp och utvärderar elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 på ett systematiskt sätt, vilket måste åtgärdas. Vidare bör skolan förbättra sin uppföljning av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i de årskurser där betyg inte ges, analysera resultaten och vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat som de framgår av de nationella proven i årskurs 5.

För de elever som slutar årskurs 9 vid Bredängsskolan har resultatet med avseende på meritvärde förbättrats markant mellan åren 2005 och 2006, vilket innebär att skolan nu ligger i nivå med riket i övrigt (se tabell).

Tabell. Sammanställning av resultat för år 9 i Bredängsskolan jämfört med samtliga skolor i Stockholms kommun samt riket år 2004, 2005 och 2006 enligt Skolverkets uppföljningsstatistik.

	Bredängsskolan			Stockholms kommun			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde¹	189,4	184	207,6	221,0	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	64,7	52,9	54,8	75,6	75,7	75,1	75,9	75,5	76
Andel (%) behöriga till gymnasieskolans nationella program	81,2	77,6	85,5	89,8	89,2	90,0	89,6	89,2	89,5

¹ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne. Elevernas sammanlagda poäng divideras med det antal elever som fått betyg i minst ett ämne.

Av tabellen framgår vidare att motsvarande förbättring inte har skett när det gäller andelen elever som får fullständigt slutbetyg. Här har skolan en anmärkningsvärt låg måluppfyllelse. Det är inte acceptabelt att så många som 45 procent inte når målen för utbildningen och det är synnerligen angeläget att skolan vidtar kraftfulla åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Statistik visar också stora skillnader mellan flickors och pojkars resultat när det gäller meritvärde och andel elever med fullständigt slutbetyg liksom när det gäller resultat i de olika ämnena.

Skolledning och lärare har ingen förklaring till vare sig det kraftigt förbättrade genomsnittliga meritvärdet eller den låga andelen elever som får fullständigt slutbetyg. De uppger emellertid att skolan varje år tar emot en stor grupp till Sverige nyanlända elever vilket påverkar andelen elever med fullständigt betyg. Dessutom har skolan sedan flera år medvetet prioriterat undervisningen i svenska, matematik och engelska framför övriga ämnen. Inspektörerna bedömer att Bredängsskolan bör vidta åtgärder för att höja andelen elever som får fullständigt betyg. Vidare bör skolan analysera skillnaden mellan de resultat som flickor respektive pojkar uppnår totalt och i de olika ämnena.

Utveckling och lärande relaterat till ämnesövergripande kunskapsmål

I läroplanen anges ett antal övergripande kunskapsmål eller mål att sträva mot vilka skall ligga till grund för undervisningen i skolan. Skolan skall genom sitt arbete bland annat sträva mot att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära, utvecklar sitt eget sätt att lära och lär sig använda sina kunskaper som redskap i sitt lärande. På Bredängsskolan finns inte någon uttalad strategi för hur skolan vill arbeta med de mål att sträva mot som läroplanen anger. Några lärare uppger att de på olika sätt lyfter fram dessa mål i sitt arbete med eleverna.

Inspektörerna kan genom samtal med elever och genom observationer konstatera att relativt lärarstyrda arbetssätt och arbetsformer framför allt i de högre årskurserna begränsar elevernas möjligheter att utveckla sitt eget sätt att lära vilket kan negativt påverka motivation och engagemang i skolarbetet. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt arbete med de mål att sträva mot som läroplanen anger.

Normer och värden

I läroplanen anges att skolan skall medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar och aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer och grupper. Inspektörernas intryck är att det råder en öppen och trivsamt stämning på Bredängsskolan. Det märks bland annat i korridorer, i matsalen och under lektioner. Eleverna tar gärna kontakt med inspektörerna och är hjälpsamma. De berättar gärna om sin skola och känner sig stolta över den.

De flesta lektioner som inspektörerna besökt kännetecknas av att eleverna har arbetsro. De elever som inspektörerna samtalat med uppger också att de trivs och känner sig trygga på skolan. Också lärarna upplever att eleverna på skolan ”mår bra”. Elever och lärare berättar också om att värdegrundsfrågor ofta diskuteras på så kallade EQ-lektioner² som klasserna varje vecka har tillsammans med sin klasslärare eller mentor. Inspektörerna bedömer att skolan uppnår goda resultat av sitt arbete med normer och värden.

² EQ är en förkortning av ”Emotional Quotient” eller emotionell kvot. Begreppet används i vissa skolor som beteckning för en metod för social färdighetsträning.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitets-säkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt läroplanen skall läraren se till att alla elever får ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Elevernas möjlighet att vara delaktiga och ta ansvar för lärandet ser olika ut på Bredängsskolan. Inspektörerna såg vid sitt besök exempel på undervisningssituationer där elever diskuterade både innehåll, arbetssätt och arbetsformer i kommande arbetsområden. Det dominerande intrycket är emellertid en relativt lärarstyrd undervisning där elevernas möjligheter till inflytande är begränsat och ofta inskränker sig till att få välja arbetsuppgifter ”när man jobbat färdigt”. Inspektörernas observationer visade dessutom att elevernas möjlighet att påverka sitt eller klassens arbete ofta var störst i de lägre åldrarna. I samtalen med lärarna framkom också att det inte finns någon gemensam inriktning eller diskussion om hur skolan ska arbeta för att elevernas ansvarstagande skall öka med stigande ålder. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt arbete med att ge eleverna inflytande över lärandet.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier och annan kränkande behandling. Planen skall innehålla en tydlig ansvarsfördelning och arbetas fram under medverkan av elever och personal. Utformningen av elevernas medverkan skall anpassas efter deras ålder och mognad. Vid inspektionstillfället fanns en likabehandlingsplan vid Bredängsskolan. Den saknar dock bland annat konkreta och tydliga åtgärder för att förhindra diskriminering och kränkning och en tydlig ansvarsfördelning inom skolledningen för de frågor som planen avser. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte motsvarar författningarnas krav vilket måste åtgärdas.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Vid Bredängsskolan finns två så kallade förberedelseklasser med totalt drygt 30 elever. Arbetet i dessa grupper planeras inte av lärare och elever tillsammans utifrån en individuell utvecklingsplan med kortsiktiga och långsiktiga mål som be-

skriver vad eleverna behöver träna på. Lärarna anser att det är viktigt att eleverna så snart som möjligt slussas in i ordinarie klasser.

Trots detta kan elever under lång tid finnas i den så kallade förberedelseklassen. En del elever uppger att de gått i så kallad förberedelseklass i två-tre år. Någon tydlig plan för hur elevernas övergång till ordinarie klasser skall ske finns inte. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra det målinriktade arbetet i den så kallade förberedelseklassen samt rutinerna för elevernas utslussning i ordinarie klass.

Arbetsätt och arbetsformer vid Bredängsskolan varierar beroende på årskurs och ämne. I årskurserna 1–5 hålls klasserna samman och samverkar i de lägre åldrarna med skolbarnsomsorgen. I årskurserna 6–9 arbetar skolan med så kallade mentorsgrupper med 18–20 elever i varje grupp och hel årskursen har schemalagts på samma position i ett ämne. Eleverna är indelade i fasta grupper beroende på kunskapsnivå. I svenska är eleverna indelade i tre grupper. I en grupp läser eleverna ämnet svenska, i de två andra svenska som andraspråk. Lärare och elever uppger att eleverna i svenska som andraspråk nivågrupperas. Nivågruppering förekommer också i vissa andra ämnen. Eleverna framhåller dock att det är möjligt att erhålla betygen Väl godkänd och Mycket väl godkänd i samtliga grupper. Enligt eleverna finns också möjlighet att byta grupp även om det oftast är läraren som bestämmer om man nått rätt kunskapsnivå och som har det slutliga avgörandet. Både lärare och elever uppger att sådana byten sker relativt sällan. Inspektörerna kan konstatera att nivågruppering tillsammans med den organisation av mindre grupper som beskrivs i avsnittet ”Individanpassning och stöd” utgör ett mönster som präglar organisationen vid Bredängsskolan. En organisatorisk differentiering/nivågruppering utifrån elevers behov kan ses som en möjlig anpassning av undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar. I klass- och gruppundervisningen vid Bredängsskolan ligger fokus på uppgifter och färdigheter vilket även framkommer i de utvecklingsprogram/åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av. Där anges aktiviteter och färdigheter som mål, t.ex. läsa tre böcker, öva multiplikation, läsa på före prov i stället för reella kvalitativa mål att uppnå. Eftersom innehåll och arbetsätt inte i någon högre utsträckning skiljer sig åt i de olika undervisningsgrupperna bedömer inspektörerna att skolan närmare bör analysera användningen av nivågruppering med syfte att anpassa innehåll och arbetsätt till elevernas olika behov. I detta förbättringsarbete utgör det som sägs i avsnittet ”Individanpassning och stöd” viktiga delar.

Individanpassning och stöd

Bredängsskolan har arbetat fram en mall för individuella utvecklingsplaner som prövas under innevarande läsår. Inspektörerna vill betona vikten av att skolan fortsätter att använda och utveckla de individuella utvecklingsplanerna.

Inspektörerna har under sitt besök sett exempel på flexibel och variationsrik undervisning. Den övervägande delen av undervisningen i klasser och grupper är dock lärarbestämd, läroboksstyrd och enskild. Eleverna färdigställer uppgifter eller tränar färdigheter oftare än de diskuterar, reflekterar och arbetar tillsammans med andra. Oavsett behov och förutsättningar arbetar ofta alla elever i en grupp med samma text och uppgifter, vilket betyder att de förväntas lära sig samma fakta och färdigheter. Däremot kan elever erbjudas färre uppgifter, att gå långsammare fram eller få stöd för att kunna färdigställa uppgifterna. Enligt läroplanen skall undervisningen inte utformas på samma sätt för alla elever. Hänsyn skall tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera i vad mån undervisningens arbetssätt och arbetsformer tar sin utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper för att främja elevers olika sätt att lära. I detta förbättringsarbete bör elevernas delaktighet och ansvar samt kännedom om målen utgöra viktiga delar.

Elever i behov av särskilt stöd får i första hand sådant stöd enskilt eller i grupp utanför den ordinarie klassundervisningens ram, även om det också förekommer att specialläraren/pedagogen undervisar elever inom ramen för den ordinarie klassundervisningen. Vid skolan finns också ett antal fasta grupper för elever i behov av särskilt stöd. Två av dessa är så kallade samundervisningsgrupper eller särskilda undervisningsgrupper där grundskoleelever undervisas tillsammans med elever som är mottagna i särskolan. Dessutom finns två små klasser för elever i årskurserna 7–9 i behov av särskilt stöd. Inom skolans område finns också en resursskola med 14 elever varav fem kommer från Bredängsskolan. Enligt inspektörernas bedömning är de båda små klasserna i årskurserna 7–9 att betrakta som särskilda undervisningsgrupper. För elever i dessa grupper liksom för elever i de så kallade förberedelseklasserna saknas beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. För samtliga grundskoleelever placerade i särskild undervisningsgrupp saknas också överklagandehänvisning i anslutning till beslutet. Detta måste åtgärdas. I dessa grupper finns elever som har anpassad studiegång. Beslut där det framgår hur den anpassade studiegången är utformad saknas, vilket måste åtgärdas.

Enligt grundskoleförordningen skall rektorn se till att en elevs behov av särskilt stöd utreds om det framkommit att det kan finnas ett sådant behov. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram som omfattar elevens hela skolsituation utarbetas. På Bredängsskolan har skolan utarbetat åtgärdsprogram för varje ämne där eleven inte når målen. Därför är det oklart om alla behov framgår. Åtgärdsprogrammen ger inte heller en samlad bild över elevens hela skolsituation. Vidare framgår det av planerna/programmen att skolan ofta söker orsaken till elevens svårigheter hos eleven själv, eftersom förändring i pedagogik eller organisation inte beskrivs. Dessutom framgår av de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av att det råder oklarheter om skillnaden mellan en individuell utvecklingsplan och ett åtgärdsprogram. Även om rektorn har vidtagit vissa förbättringsåtgärder bedömer inspektörerna att de individuella utvecklingsplanerna och åtgärdsprogrammen ytterligare bör utvecklas.

Utvärdering, bedömning och betygssättning

I de nationella kursplanerna finns dels mål att sträva mot vilka anger inriktningen på skolans arbete, dels mål som skolan ansvarar för att eleverna uppnår efter det femte och det nionde skolåret. På Bredängsskolan följer varje lärare upp elevernas kunskapsutveckling med hjälp av bland annat läsutvecklingsscheman (LUS), nationella prov och andra diagnoser. Lärarna anser också att de små mentorsgrupperna ger dem god överblick över elevernas kunskaper. Uppföljningen av elevernas kunskaper i de årskurser där betyg inte sätts sker emellertid främst i ämnena svenska, matematik och engelska och inte uttalat i de övriga ämnena. Lärarna uppger att detta har varit en prioritering som skolan gjort under en följd av år, något som inspektörerna också kan konstatera i dokument från tidigare år. Inspektörerna har tidigare bedömt detta som ett förbättringsområde (se avsnittet "Kunskaper").

För att uppnå en likvärdig bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper sker diskussion i ämnesgrupperna. Skolan deltar dessutom i det projekt om likvärdig bedömning och betygssättning som Stockholms stad driver. Statistik visar emellertid att andelen elever vid Bredängsskolan som får betygen Väl godkänd och Mycket väl godkänd i vissa ämnen är väsentligt högre än genomsnittet i Stockholms stad, vilket torde vara en förklaring till att skolan har ett relativt högt genomsnittligt meritvärde trots att bara drygt hälften av eleverna får fullständiga betyg. Lärarna har inte reflekterat över detta och har ingen annan förklaring till det. Inspektörerna bedömer att skolan bör vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.

En stor andel av eleverna vid Bredängsskolan saknar betyg i alla ämnen. Enligt grundskoleförordningen skall de elever som inte når målen och därmed inte får betyg efter det nionde skolåret i stället få ett skriftligt omdöme där elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket anges. Av omdömet kan också framgå vilka stödåtgärder som vidtagits. Vid Bredängsskolan har inga sådana skriftliga omdömen utfärdats. Detta måste åtgärdas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Varje skola skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Bredängsskolan saknar en kvalitetsredovisning och har inte heller systematiskt arbetat med kvalitetsfrågor innan den nuvarande rektorn tillträdde sommaren 2006. Rektorn är medveten om att detta är en skyldighet och ser arbetet med kvalitetsfrågorna som ett av skolans utvecklingsområden. Inspektörerna bedömer att skolan inte har upprättat en kvalitetsredovisning, vilket måste åtgärdas. Vidare bör skolan förbättra det systematiska kvalitetsarbetet.

Ledning och styrning

Den som är rektor skall enligt skollagen ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Rektorn skall särskilt verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rättssäkerhet. För att utöva sitt ledarskap skall rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Skolledningen vid Bredängsskolan består av rektor och biträdande rektor. Rektorn är relativt nytillträd medan den biträdande rektorn har arbetat på skolan under lång tid och under de senaste tio åren också haft skolledarfunktion. Rektorn berättar att hon tagit över ansvaret för skolan i en relativt turbulent situation ett halvt år efter det att hennes företrädare hastigt lämnat sin tjänst. Hon uppger att hon från början varit tydlig med hur hon vill utveckla skolan och har också identifierat ett antal utvecklingsområden som hon medvetet driver. Detta bekräftas av både elever och lärare som inspektörerna samtalat med. Eleverna känner väl till sin rektor och anser att hon lyssnar på dem. Enligt de lärare som intervjuats har rektorn en tanke och en vision om hur hon vill forma skolan. "Hon driver och planterar och är känd." De uppskattar också att det finns en tydlighet om vem som fattar besluten. "Hon är en tydlig rektor som pekar med hela handen men hon fattar inte beslut utan vårt samtycke." Rektorn berättar att hon från våren 2007 har samlat en ledningsgrupp omkring sig bestående av samtliga arbetslagsledare. Dessa har ännu inte några beslutsbefogenheter men hennes avsikt är att utveckla deras ansvar och befogenheter.

Rektorn uppger att hon får mycket bra stöd från stadsdelsförvaltningen i det arbete hon bedriver. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med verksamheten och utövar ett mycket gott pedagogiskt ledarskap. Inspektörerna bedömer vidare att ansvarsfördelningen inom skolledningen är tydlig och att ledningsgruppen fungerar effektivt för styrning samt att kontakten med stadsdelsförvaltningen fungerar tillfredsställande.

Rektorn och den biträdande rektorn har mellan sig fördelat ansvar för och deltagande i elevvårdskonferenser. Inspektörerna vill göra ledningen uppmärksam på att rektorn skall ingå som ledamot i elevvårdskonferensen. Möjligheten att hålla sammanträde med elevvårdskonferensen utan att rektorn är närvarande får inte brukas i en sådan omfattning att skolan i praktiken kringgår förbudet för rektorn att sätta annan i sitt ställe. Inspektörerna bedömer att rektorn bör delta i elevvårdskonferensen i ökad utsträckning.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildningen

Vid Bredängsskolan har eleverna inför årskurs 7 möjlighet att välja en idrottsprofil. Denna undervisning ligger dels inom ramen för elevens val, dels som utökad tid utanför den garanterade undervisningstiden. Urval sker bland annat med hjälp av olika färdighetsprov. Dessutom krävs enligt rektorn att man klarat samtliga mål att uppnå i årskurs 5. I information till föräldrar anges också att ”eleven förväntas vara seriös i sitt skolarbete, ha fysisk förmåga med god motorik och vara positiv till allsidig idrottsutövning, ha känsla för ansvar och god idrottsmoral”. Enligt Skolverkets tidigare ställningstagande får endast färdighetstester användas som urvalskriterium till profilklass i idrott. Inspektörerna bedömer att urval till profilklass vid Bredängsskolan inte sker i enlighet med författningarnas krav vilket måste åtgärdas.

Vid Bredängsskolan är cirka 80 procent av eleverna berättigade till undervisning i modersmål och svenska som andraspråk. Drygt fyra femtedelar av dessa deltar i modersmålsundervisning medan nästan alla berättigade elever har svenska som andraspråk. Enligt skolförfattningarna är svenska som andraspråk ett eget ämne med egen kursplan och egna betygskriterier och syftar till att eleverna skall uppnå en funktionell behärskning av det svenska språket i nivå med elever som har svenska som modersmål. Om svenska som andraspråk anordnas för vissa elever ersätter det undervisningen i svenska. Enligt rektorn vid Bredängsskolan gör varje klasslärare eller svensklärare en bedömning av om elever har behov av undervisning i svenska som andraspråk. I de lägre årskurserna ansvarar sedan klasslärarna för undervisningen, som ofta sker tillsammans med undervisningen i svenska. Elever som inspektörerna mötte var inte på det klara med om de läste svenska som andraspråk eller svenska. Inspektörerna kan konstatera att det inte är tydligt för elever särskilt i de lägre årskurserna om de studerar svenska eller svenska som andraspråk. Detta kan medföra otydlighet också när det gäller vilken kursplan och

vilka mål som gäller. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör förbättra sitt arbete med svenska som andraspråk.

Under rubriken ”Tillgång till utbildning och information om utbildning” har inspektörerna också granskat information om utbildningen, tillgång till modersmålsundervisning, språkval och elevens val samt huruvida verksamheten är kostnadsfri. Inspektörerna har bedömt verksamheten i dessa avseenden som god utan att kommentera detta ytterligare i rapporten.

Personal

Enligt grundskoleförordningen skall skolans lärare ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Rektorn uppger att nästan samtliga lärare vid skolan har pedagogisk högskoleutbildning för de åldersgrupper och ämnen som de huvudsakligen undervisar i. Lärarna berättar att de genomgått olika kompetensutvecklingsinsatser under de senaste åren. Några av dessa har varit gemensamma för alla lärare medan andra har varit individinriktade. Inspektörerna bedömer att personalen vid Bredängsskolan generellt har pedagogisk högskoleutbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver och att de får kompetensutveckling utifrån skolans behov.

Materiella resurser

Under rubriken ”Materiella resurser” har inspektörerna granskat tillgång till läromedel, användning av datorer, lokaler och skolbibliotek. Inspektörerna har bedömt att dessa resurser ger förutsättningar för en ändamålsenlig undervisning utan att lämna ytterligare kommentarer i denna rapport.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Bertil Karlhager

Inger Tinglev